

ПРАЦЯ

ОДИНОКА УКРАЇНСЬКА ЧАСОПІСЬ У БРАЗИЛІЇ

Виходить кожного четверга о 8-ї год. рано.

ВИДАВНИЧА СПІЛКА.

Брехунам з „Люду“ на „Надісланне“.

Славні суть польські часописи з брехуньства, але »Люд«, який видають оо. Лазаристи, таки відівзял рекорд над всіми. В последнім часі »Люд« являється найгіднішою кльоакою всяких клевет та сплетень, божевільного самохвалства, темноти і неуцтва. Такими то марципанами кормлять оо. Лазаристи-народ свій на еміграції.

Хотя ратувати збанкротовану політику ново-мертво-вескресшої Польщі, цого запортка Франції, закривають свою гниль моральну, якою воняє ціла Польща. Про бандитизм, злодійства уряду нічого не споминають, противно хвалить свій »ужонд«, а прещінь його вандалства знані світови, перед якими меркнуть напади Гунів та Татар, самого навіть Джингісхана. Так господарують Ляхи на чужій не своїй землі.

А оо. Лазаристи дурять еміграцію величю Польщі, пишуть про її багатства, реформи фінансів, однак жаден розумніший Поляк, бачучи як стрімголов летить польська марка, мабуть цemu не вірити. Кождий, що розуміється на річи, бачить що нахабність Польщі на чужі землі, її злочинства, катуванні невинних людей, при яких тюрми російський Сибір видається расм, мусить довести її до

такім як і Полякам, щоб народ бачив чим є та пупілька Франції, Ново-мертво-вескреша, біситься »Люд«, бо він любить темряву і в темноті хоче утримати свій народ, бойтесь! щоб не спала олуда з очей польського народу. От чому така скажена лють на »Працю« і ОО. Василіян.

Наскрізь переняті засадою, що цілью освячує «средства», брешуть тай брешуть. На шпалтах »Люду« правда — це білий круг, якого годі побачити. Нема кому і сказати: бреши, та міру знай. Брехуньством хотять оо. Лазаристи ратувати ситуацію в Польщі.

»Надіслане«, це класичний примір брехуньства, а заразом і неуцтва та зіпсованого гнилею моральною серця. Сам автор »Надісланого« не мав відваги підписатись, щоби світ не побачив його чола споганеного клеветами і неуцтвом. Позаяк пише про теологію і намагається її учити, це знак, що уважається не звичайним теологом.

Приглянемось деяким його видовам чи вони дійсно не шевські. Відай встидавбись їх навіть швець-партач. »Якби Василіянини училися теології — так пишуть

„ПРАЦЯ“

Український просвітно-економічний тижневник у Бразилії.

ПЕРЕДПЛІТКУ У БРАЗИЛІЇ:

Річно	8\$	ніврічно	5\$
Для Галичини	2.50	дол.	
Для України	2.50	дол.	
Для п. Америки	2.50	дол.	
Для Канади	2.50	дол.	
Для Аргентини	6	пез.	

„PRACIA“

Jornal semanal para os Ucranianos no Brazil.
Publica-se em Prudentopolis às Quintas Feiras.

Дрібні оголошення по 100 рс.
від стиха. Більші по 200 рс. За всяке оголошення платить ся з гори.

PRACIA

Prudentopolis —— Paraná

Ми Українці до економу
В нас в сила Козаків!

Не розлучать нас від моря,
Ні межі чужих країв. Гимн ам. Укр.

що de mortis, nisi bene, це краківські совісні шевці не лиш, що знають, але і тримаються цого. Дальше, якщо училися теології, то Ви повинні знати декрет св. Конгр. (S. off.) з 16. мая 1866 року, який між іншим каже: quando autem constet de insania defur ecclesiastica sepultura cum sollemnitatibus equestris. Чи Ви це читали? Мабуть пі. Відай цей декрет не дійшов до краківсько-шевської академії. Треба тут ще піднести, що Ви Отчен'ку, вашим польським звичаєм католицької часописи, обрехали і оклевегали небішка: О. Драпевський, не будучи академіком шевсько-теологічної академії, дав лежачому в агонії небішкові звичайні в такім випадку розрішення. Отець Драпевський препіль дуже добре знов декрет, бо учився де інде теології, як у Лазаристів.

Сей оден примір бувби достаточним доказом знання і моральної вартості оо. Лазаристів.

Зірвим ще хоч одну цвітку з тих безчиленних, що ними пишається »Надіслане«. Возьмім літургіюле питаніє. Свого часу писала »Праця«, що східний, а передовсім грецький обряд, це найстаринніший, якого належиться тримати і його велично цінити; що це перший обряд, в якому так много освятилось і який видав так много святих і папів і т. д. Оо. Лазаристи в своїм »Надіслан-

взагалі історія старини дісталася в лоб від оо. Лазаристів!...

Та поки-що ми мусимо держатися цого, що учить нас історія. Краків і його академія буде славним, але перед тим мусить научитися цого, що пілій світ науковий уважає за непомильну правду Знатоки старини, а передовсім знатоки літургіки і взагалі обрядів, кажуть, що зі Сходу прийшло спасене і східні обряди, а передовсім грецький був основою прочих обрядів і на нім розвинувся латинський обряд.

Язык грецький був язиком євангелія, язиком Апостолів, був язиком літургії навіть і в самім Римі до третього століття. Євангелісти писали по грецьки, Апостоли уживали сеї бесіди у своїх листах і в літургії. Годі мені цітувати літургістів, як Якова Гоара, Ісаака Габерта чи Йосифа Аляя, бо тут в Бразилії годі їх дістати. Але хоч зачитую з тих книжок, з яких звичайно побирається студії теологічні; і если в краківській академії учать по латині, а не по польськи, то можуть оо. Лазаристи переглянути хочби історію Вайса та інтродукцію Корнеля.

Dr. Вайс, вид. 1907 III. стор. 92 Lingua in liturgia usitata erat graeca... так пише учений про перші віки християнства навіть в чисто жидівських околицях. Intr. Com. Rudolpho Kornely — вид. 1909

на чужі

А оо. Лазаристи дурять еміграцію величезою Польші, пишуть про її багатства, реформи фінансів, однак жаден розумніший Поляк, бачучи як стрімголов летить польська марка, мабуть цему не вірить. Кождий, що розуміється на річи, бачить що нахабність Польщі на чужі землі, її злочинства, катування невинних людей, при яких тюрми російський Сибір видається раем, мусить довести її до упадку, а за злочини мусить Польшу досягнути кара розбишаки-харциза.

Що і еміграція це знає, видно з цього, що вона стоїть осторонь від всякої ініціативи зі сторони конзуляту. Вже очевидно досить попеклисъ на своїм уряді. «Банк польський», «Ізба Гандльова» не побачивши світла денного, по коротких і тяжких терпіннях упокоїлись. Це доказ, що еміграція не довіряє зовсім урядови. Тому, що «Праця» отирає людям очі,

огола споганеного клеветами і неузвітвом. Позаяк пише про тео-льготю і намагається її учити, це знак, що уважається не звичайним теольгом.

Приглянемось деяким його виводам чи вони дійсно не шевські. Відай встидавбись їх навіть швець-партач. «Якби Василіяни учились теольгії — так пишуть оо. Лазаристи — тоби знали, що самовбійцям є заборонений релігійний похорон». Був це дійсно факт, де поховано одного, що в одчаю божевілля відібрал собі житте. Отчен'ку Лазаристо, чи це справді ознака браку студіїв теольгічних, чи противно це ознака, що Василіяни учились теольгії, але не у шевців! І навпаки, чи писане таке, яке бачимо у «Надісланім» не є неузвітом а також ознакою злобного серця і моральної гнилі?

Перше всього повинні Віднати,

шаєсь «Наділане». Візьмім літургічне питання. Своєго часу писала «Праця», що східний, а передовсім грецький обряд, це найстаринніший, якого належиться тримати і його велими цінити; що це перший обряд, в якому так много освятилось і який видав так мало святих і папів і т. д. Оо. Лазаристи в своїм «Надісланні», хоча збещестити обряд, висмівають по шевськи цей історичний певник і не жалуючи своїх неграмотних і нельогічних шуток, ставляють тезу: «Обряди, як вінішна одежда богослужіння витворилиась о цілі сотки літ по Христі». — Отже після Вашої тези, доки ті обряди витворились, сьв. Церков оставала без обрядів. Чи се можливе?! Перший раз щось подібного мож почути! Вихованки зі шевсько-теольгічної школи з Krakova роблять переворот в цілім ученім світі... Археольгія і Лазаристи, мушу опираючись на

жуть оо. Лазаристи переглянуті хоби історію Вайса та інводукцію Корнеля.

Др. Вайс, вид. 1907 III. стор. 92 Lingua in liturgia usitata erat graeca... так пише учений про перші віки християнства навіть в число жидівських околицях. Intr. Com. Rudolpho Kornely — вид. 1909 на стр. 77: Ceterum bene teneamus aportet. Apostolos graece non latine scripsisse; яа стор. 487: Romanae enim Ecclesiae initia fuisse graeca et usque ad saec. III. linguam liturgicam Romae non fuisse latinam sed graecam. На тій самій стороні подає ще, що і проповіди говорили по грецьки, бо св. Полікарп запрошений св. Аніцетою правив і проповідав в Римі по грецьки.

Отже як би і не славна була ваша академія, де Вас учили, оо.

Між гостями сидів не старий ще шляхтич, пан Петро Ярчевський, гербу Валенч. Він слухав нетерпільно ці розмови, та коли дослухався слів пана Овруцького, таки не втерпів щоб і собі не озватися. Він попросив у присутніх дозволу, відкашлянув, підкрутив вуса й сказав так:

— А мені здається, що мосці панове непристойні і грішні слова говорите. Беретесь нищити шизматиків. А хто-ж вони? Тож або хлопи хлібороби, що нас, панів, годують своєю працею, або то козаки, що обороняють і оборонили нас від татарської небезпеки. І одній другі одному Богові моляться, однаковим хрестом знаменуються, і вони таки наші брати...

— Шизматик! зрадник! — крикнула шляхта й забрізала шаблями.

— Маєте рахунок, мосці панове. говорив голосно, але слокійно пан Ярчевський, — я зрадник різному краю і на се дам вам докази. Ось сей рубець на моєм лиці — то від московської шаблі

за те, що зраджував мою батьківщину Польщу маги, а сі знаки на руках — то від турецьких ланцюгів, якими мене підуть літ кували в чорній башті в Царгороді, також за зраду Польщі. А ся друга рана ось тут, дивіться, то від татарської шаблі, коли я заскочив татар

на баштах відозвалися гармати,

лив я з татарських сирівців, між іншими, шіснадцять шляхетських дівчат — я тоді також був зрадником батьківщини. А ви, мосці панове, з гладкими личками й біленськими ручками, ви патріоти, бо ви вінали народ хрещений, прозваний гайдамаками, які були-б добрими синами Польщі, коли-б не ви та не ваші діявольські дорадники, езуїти. Своїм нерозумом викликали ви повстання Хмельницького, довели терпливість сього бідного українського народу до краю, довели ойчизну до упадку. Що з нами тепер? Москаль цаламарує в нашій хаті й не вступиться зійти, а ми, місто з'єднатися з народом, піднести його з темноти до стану чоловіка, — копаємо далі яму отчині...

— То хула! Ересь! Інфамія! — все врештіла шляхта, — на шаблі його!

— Тихо, панове! — крикнув Овруцький. Пан Ярчевський за зневагу шляхти відповість як слід — але тепер він мій гість, і волос йому з голови не спаде...

Коли маю за мої слова відповідати, то дайте мені договорити до кінця... говорив Ярчевський. Віщаєте хлопів-шизматиків за те що вони не відчіні. Скажіть, поклавши руку на серце, за що український народ має вам бути вдячний? Що ви для його зробили? Неволиник вдячності не знає. Зробіть його народом свободним, поставте його поруч себе, а

Козацька помста

Оповідання з козацької старовини

(Дальше).

На голові в чорнім буйнім волоссі близьшав діядем, прикрашений перлами. Від його відбивалося світло на всі сторони. На білій лебединій шпії писалося гарне намисто. Були се великі перли, пощіплювані золотим іонесенським ланцюжком незвіданої роботи. Одним словом, обое наділи того вечера на себе, що в них було пайкращого й найдорожчого.

Маршалок протиснувся вперед і, кланяючись раз-у-раз так, що шапкою аж землю замітав, повів панство на іх місце під шовковий золочений намет. Як вони посадили, рушили інші гости сідаючи по достоїнству.

Зараз потім влетіла служба прожогом з золотими та срібними полумисками й стала розставляти т., подавати сграви. Мяса наченої, дичини, риб, усього — цілі скрипти. Окріч замкової служби, за кожним паном стояв його власний слуга. Пан ів сам, тоді набірав, по тодішньому вигачаю, на тарілку ще й подав смому слузі. А той, чого не зажер, пода-

— На тих мурах поломило собі хамство нераз зуби, — говорив пан Овруцький — і я рахуючи на його силу, сіану тепер невипадково, як робив досі, а з усієї сили усмиряти всяке зухвалістю козацьке, нищти шизматиків та заводити всюди унію...

— Амінь! — сказав патер. Пани гукнули «в'ват»! а музика заграла «туш»! Знов на баштах відозвалися гармати,

істориках, повірити, що в першім і другім віці вже була та >внішна одежда богослуження< і що ся >одежда< навіть в самім Римі не була латинська тільки грецька.

Що до Матері Божої, це ж пречів річ ясна, що будучи на Сході, не могла практикувати інший обряд як східний, бо латинського ще не було.

Про се початковий клерик теольго знає, але в оо. Лазаристів це новість, і коли «Праця» написала, вони зробили міну, мов телятко на нові ворота.

Славні з клевет і брехунства, оо. Лазаристи в божевільнім нападі, пишуть і про якогось схизматицького святого, якого мали канонізувати оо. Василіяни у Йосифа II. но сердешні не знають самі його імені і не подали його імені. Це дійсно доказ неузвіва і підлости. Клеветати чин якимсь схизматиком, про якого ніхто не знає! Чи не під впливом галюцінації, в нападі божевілля було написане >Надіслане<?

Бо тоді для таких дописувачів повинно бути місце в якім безпечнім приюті, щоб не були шкідливі для других. При здорових змислах люди таких небелиць не поміщують, хіба знають, що це неуки читати-муть. Бідний емігрант польський, коли навіть Отці духовні таким кормом його кормлять. Відай емігранта мають за бидло, як п. Падеревський... Народ колись мусить дізнатись за правду. Що тоді буде, як побачить як слід Ваше неузвіва і Вашу гниль моральну і переконається, як Ви його досі дурили і ще дурите?

Для нас >Надіслане< це документ не лише Вашого неузвіва, яким дійсно перевишились на віть шевців, але є і документ Ваших підліх і брехливих сплетнів і клевет, якими повинен бридитись звичайний християнин, не то священик.

На нині досить. При нагоді ми ще вернемо до божевільних

яка покутує за свої надмірні гріхи. Тепер вона бідна, нещасна і всіми погорджена, та прийде час і вона спокутує свої провини і відродить ся.

Та Польща, — верз умово хорий Міцкевич — не тільки покутуюча грішниця Магдалина, вона і Христос всіх народів. (Грішниця Магдалина і Христос в одній особі — а що не розумне зіставлене?) Польща не тільки покутує не тільки за свої власні гріхи, вона карається також за гріхи всеї людськості, бо хоче людськість спасти і завести до раю. (Ось, яка вона добра, ся Польща...).

Ну і покутувала нещасна Польща-Магдалина і постила Польща-Христос щось аж сотню літ — аж врешті спокутувала свої гріхи і воскресла з гробу і взялася за спасене цілої людськості. Хвала Найвищому — ми, грішні, цего щастя дожили — пророцтво польського Єремії звершилося.

І ось перед нами вже навернена, свята Магдалина і Христос народів, воскресша з мертвих Польща, яка має людськість повести на путь істини, добра і щастя. Отже ми подивимося на сю навернену святу Магдалину і на воскресшу Польщу-Христу спасителя.

І щож ми бачимо?

Не дурнож ся Магдалина відбуває свою довгу покуту на французьких бульварах, в Монте Карльо, на Рівієрі, в німецьких кафе-шантажах і по найогидніших місцях світової роспости і зіпсутия. Ся Магдалина сьогодня божеволіє в роскошах і дугуляється до цого, що самій заграниці завинила 1.300 мільярдів вольських Марок. Злодійства, грабежі, бандитські напади, п'яньствованнє, чужоложство, шпіонажа, доноси, чернення, провокації, — отсе сі скромні вчинки наверненої Магдалини. А до сего прилучуються грабовання Божих храмів в Галичині і на Волині, святотатства, бещещення священиків, катування і мучення служителів Бога

— словом сама Іродіяд, що се-

ний і воскресший Христос народів, відроджена Польща?

Сто тисяч вбитих Українців Галичан, шість сот тисяч вигублених тих же Галичан в тюряма і концентраційних таборах, загарбаннє десятків тисяч квадратових кільометрів української землі з 10 мільйонами Українців, виграблене сих мільйонів до останньої нитки, пограбоване церков, замкнене школі, виснажене народу рабівничими данинами, катоване людий кільчастими дротяними нагайками, смалене людського тіла розпаленим залізом, палене дітей на вогні — отсе сі благодати воскресшого польського Христа. А сих благодатей зазнали другі народи: Німці, Литовці, Білорусини, Жиди.

Так і хочеться спитати покійного Міцкевича: Чи не помилився ти у своєму пророцтві? чи не поставив ти Христа замість антихриста, а покутниці Магдалини замість дикої Іродіяди? Як так, то твоє пророцтво сповнилося вповні. Бо ж справді, дивлячися на сучасну польську Содому і на Гомору російську, та на дружбу сих двох клятих міст гнилі, так і хочеться спитати: Невже часи антихриста надходять і цей антихрист приймив подобу польської республіки? Знали же ми часи Діоклесіяна і Нерона, знали часи Івана Грізного, знали французьку комуну, та часів панування Пілсудського і Троцького історія ще не памятає і перед сими часами блідне усе, що людська пам'ять з віків людського життя має найогиднішого. І Міцкевич або закрив собі з Поляків, або попідставляв імена зовсім противіджені до імен, які він називає. І світ про містифікацію Міцкевича вповні пересвідчився.

Української Національної Ради Східної Галичини, як також істнуючого Уряду під президента Д-ра Евгена Петрушевича. На міжнародному форумі у Генуї ствердили 10 мая с. р. великі держави Антанти, які скликали міжнародну конференцію, що тільки Українська Національна Рада Східної Галичини і її Уряд є одиноко компетентні заступати справу східно-галицької державності.

Сей міжнародний акт має неабияке значення. Він стверджує з найбільше компетентного місця, що Галицький Уряд є легітимним, правним, справжнім представником населення Східної Галичини. Значить — на міжнародній арені стає Галицький Уряд мимо всього підметом в міждержавнім праві.

Се одно. А в наших внутрішніх відносинах матиме сей акт також свої наслідки. Тепер уже годі буде всяким киринникам підкупувати авторитет Уряду й таким чином ширити дезорієнтацію та ослаблювати нашу відпорність і наш одноцільний та одноцілий фронт, а тим самим ослаблювати і так легке становище нашого Уряду. Ми не сміємо ніколи спускати з ока факту, що постава українського населення в краю, як також на еміграції в Європі й за Океаном, є найкращим, найсильнішим атутом у руках нашого представництва в його заходах для здобуття галицької державності.

Усвідомивши собі факт признання легітимності Галицького Уряду й наслідки, які з отсього факту випливають, не можемо забувати і другого важного моменту, видвигненого генуенською конференцією: а саме підчеркнення потреби негайної розвязки справи Східної Галичини. Вирішене границя Східної Галичини, се пекуча й нагла справа, яку треба поладнати в інтересі населення сеї країни, економічної віdbудови сеї найбільше зі всіх країв знищеної землі, а передовсім в інтересі забезпечення тривалого мира на размежі Середу-

По генуенській конференції.

Міжнародна економічна конференція в Генуї, до якої стільки народів привязувало свої надії скін-

ших підліх і брехливих сми-
ї клевет, якими повинен бриди-
ти звичайний християнин, не
то священик.

На вині досить. При нагоді
ми ще вернемо до божевільних
нападів Ваших в »Люді«, а по-
ки що поручаем латинську посло-
вицю: *si tacuisses . ! . . . .*

Покутуюча Магдалина.

Не за царя Гороха, а яких сто
літ тому жив у Польщі поет А.
Міцкевич, котрий зробив цікаве
відкриття. Йому приснилося, що
Польща, з якою сусіди не могли
дати собі ради, бо так вона роз-
гулялася, (»гуляй душа без конту-
са«), і для спокою розділили її
між себе, — це грізна Магдалина,

в Галичині і на Волині, святога-
ства, бещення священиків, като-
вання і мучення служителів Бога
— словом сама Іродіяда, що се-
ред божевільного танцю забажала
відтатої голови св. Йоана Крести-
теля, блідне перед навереною
польською Магдалиною. І пока-
зується, що повія повію лишила-
ся, дарма, що посипала голову
попелом і вдає з себе навернену і
святу.

Щоб свою душевну гниль завер-
шити, ся покутуюча і навернена
Магдалина врешті звінчалася з анти-
христом Троцьким, виродом, якого
власний батько публично викляв,
з сатаною в людській подобі, з
найстрашнішим катом, потвоюю,
якого знає людскість від часів Не-
рона. Ось якою є ся навернена
Магдалина-Польща!

І якже спасає людскість замуче-

Міжнародня економічна конфе-
ренція в Генуї, до якої стільки на-
родів привязувало свої надії, скін-
чилася, не вирішивши не то пеку-
чих політичних, але навіть чисто
економічних справ, задля яких її
передовсім скликано. Між непо-
лагодженими питаннями займає
важне місце справа Східної Гали-
чини.

В попереднім числі нашого ча-
сопису мали ми нагоду прочитати
офіційний комунікат Делегації
Української Національної Ради
Східної Галичини на генуенську
конференцію про роботу наших
представників і про дальші вигля-
ди для справи східно-галицької
державності. Найбільший успіх
нашої Делегації на міжнародній
конференції в Генуї, се визнання
легальності нашого заступництва:

всіх країв знищеної землі, а перед-
довсім в інтересі забезпечення трі-
валого мира на розмежу Середу-
щої і Східної Європи. Значить —
Східна Галичина се пильна й акту-
альна міжнародня справа, якої дол-
ю треба вирішити згідно з во-
лею її населення, що одиноче зі
всіх народів бувшої австро-угорсь-
кої монархії не добилося ще дос-
вlasnoї держави на своїх землях.

Признаннє легітимності Галиць-
кого Уряду й підчеркнене потреба
негайної розвязки східно-галиць-
кої справи міжнародною конфе-
ренцією в Генуї каже нам усім на-
пружити всі свої сили, щоби при-
скорити й довести вже раз до її
вирішення по думці наших бажань.
Тому треба нам усім не так кри-
тики, хоч і щира критика потріб-
на, як більше віри у власні сили й

тоді вічнішого народу не знайдете під
сонцем. Ваші маєтки розлючене гайдамак-
тво руйнувало... у мене не спалили
гайдамаки а ні одного спопа не забра-
ли мені й одного телятка. Чому? бо в
мене, в моїх селах нема підданіх, нема
невільників. Коли п'ятали бунти на-
родні, мої сусіди хлібороби-хлопи узброя-
лися до завзятого опору в моїй обороні,
й я був безнечний, Я заможний не менче
вас, хоч хлона я не гноблю. Ви робіть,
як знаєте... мордуйте далі, слухайте!
Усі були з того раді, бо ж то нечувані
сузітів, побачите, який кінець з того на зухвалість — таким способом в маг-
буде. Мене порубайте зараз, я на те го-
натськім дому нападати на шляхту та
тovий. Через те я стану славним, що обставати за гайдамак-шизматиків...
братя шляхта зарубають мене за слово
правди, за щирі слова перестороги, за-
рубають того, що безліч разів клав своз за спасення душі того грайника, та лим-
житте на жертвеннику ойцини. Чому-б очима зиркав то на пана Овруцького,
польська шляхта не мала рубнути тої то на шляхту...
самої голови, що й не розрубали на
полі битви московська та татарська шабля? хули не чував...

Однак ви Польчу любите...
— Перестань, вашмоєць, — крикнув
пан Овруцький і посатанів увесіль-
то й я забуду за обов'язки а гостин-
ності...

— Досить! досить слухали! — кричали
шляхтичі, гайдамака сам — на паль-
його!

Ярчевському не дали більше говорити.
Він, зворушений, устав від стола, вклю-
нився усім і вийшов. Пан Овруцький

моргнув на прислужника й шепнув
йому щось на ухо.

Слуга вийшов прожогом.

Тільки що Ярчевський вийшов за
браму замкову, його піймали замкові
гайдуки з'вязали закрили якимсь кили-
мом і понесли до льоху...

Коли пан Овруцький попечався з
слугою всі догадалися, що се мова за
Ярчевського, та що пан Овруцький не
подарує йому тої зухвалисти.

Усі були з того раді, бо ж то нечувані
сузітів, побачите, який кінець з того на зухвалість — таким способом в маг-
буде. Мене порубайте зараз, я на те го-
натськім дому нападати на шляхту та
тovий. Через те я стану славним, що обставати за гайдамак-шизматиків...
братя шляхта зарубають мене за слово
правди, за щирі слова перестороги, за-
рубають того, що безліч разів клав своз за спасення душі того грайника, та лим-
житте на жертвеннику ойцини. Чому-б очима зиркав то на пана Овруцького,
польська шляхта не мала рубнути тої то на шляхту...
самої голови, що й не розрубали на
полі битви московська та татарська шабля? хули не чував...

— І то з усіт шляхтича гербового...

— Хто зна який, він шляхтич!
— Заложуся, що то перевдигнений

гайдамака-Запорожець...

— Не може бути, бо говорить по

вченому...

— Гадаєте, що там таких нема? Го-
го, го! Я був на Січі й сам переконав
ся. Між тими д'яволами трапляються
люде дуже освічені.

— Де-ж вони тої освіти набрали ся?

В тій шизматицькій академії в Києві,
що її заснував Сагайдачний, а тоді роз-
ширив та підніс Митрополит Могила Пе-
тро...

Щоб затерти прикре враження з того,
що було з Ярчевським, стали пани ще
дужче пити, говорити один поперед друго-
го, та вигукувати. Бенкет тягнувся дов-
го. Панство Овруцькі встали від стола й
пішли до своїх кімнат. За ними повста-
вали другі, а дехто то так підтягнув, що
не міг устати; таким помогли слуги. Ре-
шта бенкетувала далі, співала, кричала, а
тоді пішли гуляти...

Те саме, що в покоях, ліялося й на
подвір'ю замковім. Тут понаставляли сто-
лів, а ни них наклали страви і очансоп-
ли напітків. Пан Овруцький не жалував
нічого. Кожний повинен добре памятали
його весілля. Гості не жалували собі: іlli
їшли, скільки влізло.

Смолоекини стали пригасати. П'яній
народ лягав де пісало... спочивати.
На скам'яній по селу чути було п'яні го... піддані...

Х

Тільки що проїхала карета панства
Овруцьких, в селі аж зароєся від слуг їх на мотузки повинати...

лакеї, двірецькі козаки. Усе вране гарно
в кольорах та гербах своїх панів.

Між тою юрбою йшло двое козаків,
які не мали на собі ніяких панських
відзнак. Вони йшли несміливо, тяяялись
по вулиці й розглядалися на всі боки
здивованими очима.

На дорозі стрінули сотника надворних
козаків пана Потоцького. Він держав-
ся бальоро по під боки, придавлявся до
козаків і став у голое сміятися.

— А ви звідкіля, панове гетьмані?
Козаки стали, вклонилися в пояс і не
важалися відновіdatи. Се ще більше роз-
смішило бальорого сотника.

— Що-ж вам, язики задубили, чи що?

— Ми в такому ще не бували, пане
полковнику, то й не знаємо що з нами.

Чого-ж ви сюди приплектались?

— Пан звелів, та й годі. Не спре-
чатися-ж ся з ним!

— Чи ви?

— Ми вельможного пана Трачевсько-

го відповідаємо...

— Багато вас приїхало?

— Четверо. Двоє десь загубились між
народом, та ось ми їх шукаємо: коли не
будемо разом, пан вибатожить ...

— Такий то вельможний пан пан,

що з чотирма дурнями на весілля виби-

(Далі буде)

більше активності в кождій області нашого національного життя.

Наші визвольні змагання будуть на одноцільний, солідарний, непохитній та безкомпромісній поставі цілого нашого загалу. Тільки наша власна сила є незломна поставка супроти окупантів нашої Землі приведе нас до побіди!

Тепер головна річ — поставка краю і його активність.

Злід ляцької корми.

(Лист одного земляка.)

Вже п'ять місяців, як покинув я рідний край, нашу любу Галичину. А все не можу забути того горя, яке переживають наші брати під ляцькою окупацією. Коротко Вам опишу, що я бачив і що сам пережив за 11 місяців в ріднім краю.

Коли їхав до Галичини, приїхав до Сянків коло Турки на галицьку границю, бо Сянки границя польська з чеською. За це, що я мав український паспорт і кілька книжочок українських, польські органи відразу стали дуже брутально і нечесно обходитися. Називали мене ріжними прізвищами, як „Гайдамака, кабан“ а про друге і не пишу, бо встидно. Замкнули мене на приказ поручника до бараку з одним жидком, котрий втікав з Галичини до Чехів. Жидок був родом з міста Літовиск. Поручник приказав чотиром жовнірам от так: „беч го пан, тего кабана а покаж му Україне! Відзіш, он едзе там до Галиції Україне будоваць. Дайц му там Україне жеби попаментал“. Взяли мене наче якого злочинця, замикають до бараку і там мають брати на тортузи. Піддався я вже зовсім, оборони не сподіюсь ні від кого. Жаль молодого життя і того жаль, що вже не далеко від рідної хати, а кляті поганці не дадуть побачити любих родичів, за котрими я так тужив у чужині. Жидка взяли на самперед на муки. Перше всього стали микати пейси. Одну пейсу вимикали і били, стусували кулами по підбороду по під груди, в пахи: так Жида умучили, що упав, як не живий.

І все давай і давай, а як ні то пішли в село вояків. То вже не треба гіршої карти! Село згорить без огню; людій бют, мучать, а поратунку ні звідки нема. От таке життя в нашім ріднім краю мають і наші брати і вся рідня. Якби я став все описувати докладно, що там ся діє, що я сам на свої очі бачив і що наслухався з оповідань своїх рідних, то би цілу книшку списати треба.

От тепер я дістав лист від брата, в котрім пише, що прийшло на село платити пів міліона марок данини. Від одного морга по чотири тисячі. Деж тих тисяч набрали?

Дорогі земляки! Не опускаймо рук! Хто лише чує себе Українцем, без ріжниці гуртуємося разом і добираємо способу, як зробити

Слухаю, а в селі такий гамір! Дивлюся, що такого, — думав, що огонь в селі. Люди заворушилися як мураски в муравельнику: хлопи, жінки а навіть малі діти. Що котре попаде з хати, забирає міхи плахти і межи руки. Всьо забирають з коморів, із хат і втічути в поле і на поля ховають. Я став дивитися і сам не знаю, що то таке робиться. Стію не видко нігде, а люди так виношують, пити своєї старенької мами чого люди так втікають? Мама на мене кричить: не питайся, але ховай черевики, полотно, шматте і що є, бо ляхи що знайдуть то згорить без вогню. Заберуть всю! Ой сину, сину, нераз то вже таке було, від коли ті ляхи кляті прийшли до нас!

За якої пів години і наша комора стала пуста. Поховали всю: одно в поли, друге в ями позакупвали. Пішли ляхи на ревізю. Злостяться, людий проклинають, страшать. Не знайшли нічого, то заложили контрибуцію. Має село зложити до тижня 36 тисяч польських марок, а ні то удобу будуть забирати. Громада продавала ліс громадський і зложили ті гроші. На другий місяць прийшло жито складувати, то мусіли селяни зложить частину. На третій місяць овес, на четвертий бульбу, вовну, полотно, сукно, яйца.

І все давай і давай, а як ні то пішли в село вояків. То вже не треба гіршої карти! Село згорить без огню; людій бют, мучать, а поратунку ні звідки нема. От таке життя в нашім ріднім краю мають і наші брати і вся рідня. Якби я став все описувати докладно, що там ся діє, що я сам на свої очі бачив і що наслухався з оповідань своїх рідних, то би цілу книшку списати треба.

От тепер я дістав лист від брата, в котрім пише, що прийшло на село платити пів міліона марок данини. Від одного морга по чотири тисячі. Деж тих тисяч набрали?

Дорогі земляки! Не опускаймо рук! Хто лише чує себе Українцем, без ріжниці гуртуємося разом і добираємо способу, як зробити

тичного ладу. Міжтим як скінчилася акція наших дипломатів на Заході дотично визнання наших східних границь? Ми понесли на сім полі повну поражку, так, що справа сьогодня стоїть гірше, ніж перед шістьма місяцями. Відома річ, що пан Скірмунт говорив перед Генуєю про наші граници в Парижі й Лондоні. В одній і другій столиці збуто його членами загальними, що зовсім не перешкодило поширюванню півофіціальних голосок, що „справа наших східних граници стоїть знаменито“. П. Скірмунт захоплений своїми успіхами, вислав перед Генуєю ноту до головних держав і покликуючись на § 87 версальського договору, просив визнати наші східні граници. На сю ноту відповіла Франція дуже прихильно, коли ходить о... слова, а що вже торкається самого визнання граници, обіцяла... порузумітися зі союзниками. Тобто відмовна відповідь. Ще гірша відповідь Англії, бо вона тільки потвердила доручене ноти польського уряду.

Отже ноти п. Скірмунта до головних держав були нетільки невдатні й без висліду, а є вони ще й нечуваною дипломатичною поражкою. Таких нот не висилається без певності прихильної відповіді.

П. Скірмунт сам, із власної ініціативи, без нічного напору, видобув на дневний порядок справу § 87 версальського договору, який признає великорідженським правом означити наші східні граници. П. Скірмунт стрілив легкодушно в пліт, дістав науку навіть від Франції і дав Л. Джорджові моральне право під час генуенської конференції говорити, що всі граници між Балтиком і Чорним Морем ожидані унормовання. Немов для підчеркнення сеї справи Л. Джордж відновив справу Східної Галичини й Литви на конференції запрошуєчих держав, яка передала її політичній підкомуїсії, а коли ся підкомуїсія зрезигнувала розглядування сеї справи, ми відіхнули свободної визнані се за „величезний успіх“ польської дипломатії. Розпочали акцію в напрямі позитивного виз-

рука“ перетяла телеграфічні дроти й ушкодила зелізничні шини. Аж після восьмигодинної направи привернено зелізничний рух. „Злочинців“ не знайдено.

3 Бразилії.

На днях 7—8—9 с. м. відбувається з'їзд Українців в Доріоні. На з'їзд прибули делегати зі всіх українських осель в Бразилії, лише залишилося з Антоніо Олінто, Марселіни і Ітапара. Звіт з цього з'їзду буде поміщуватися в коротко-му часі.

— « —

В Ріо оголошено стан облоги на місяць. Президент Республіки замкнув на шість місяців військовий клуб. Генерала Сетембрія іменовано шефом головного штабу військового. В місті панує спокій, а війська всі стоять вірно при уряді.

— « —

Амбасадор бразилійський у Франції, п. Гастон да Куна удався до Берліна в цілі лічення себе. Як пишуть часописи, стан його здоров'я вже значно поліпшився.

— « —

В Пернамбуку й досі нема спокою. Народ осібним письмом до президента Республіки просить о помічі.

З Ресіфе заможніші родини виїхали з міста, позіставляючи своє майно на ласку бандитам.

3 побуту Екск. Митрополита гр. Шептицького в Ірасемі.

Посіщене Архієрейське, Митрополита Андрія в Ірасемі, запишеться в серцях грядущих поколінь українських незалежності буквами. Митрополит, будучи в Ірасемі лишив памятку незабутну народовіт. е. посвятив храм Божий. Се перша свята посвячена руками Архієрейськими у Бразилії. Ні одна церков у Бразилії не мала сего щастя.

Митрополит Андрій Шептицький при-

якого там мають брати на торту-
раку і там мають брати на торту-
раку. Піддався я вже зовсім, оборо-
рони не сподіюсь ні від кого. Жаль
молодого життя і того жаль, що
вже не далеко від рідної хати, а
кляті поганці не дадуть побачити
любих родичів, за котрими я так
тужив у чужині. Жидка взяли на-
самперед на муки. Перше всього
стали микати пейси. Одну пейсу
вимикали і били, стусували кула-
ми по під бороду по під груди,
в пахи: так Жида умучили, що
упав, як не живий. Тоді підняли
його зімлілого з болю і другу
пейсу відтяли ножицями, а то во-
лосся дали йому зісти. Били поти,
аж поки не зів. Потом перевер-
нули на підлогу; два тримали а
два жовніри ноги крутили. Всіля-
кі муки видумували і може більше
як дві години його мучили а на
останку били казали, щоби цілу-
вав того карабина, котрим його
мають розтріляти і ту шуфлю,
котрою має собі яму викопати.

Скінчили з Жидом і приходять
до мене. Зачинають мене мучити.
Я за той час стояв і приглядався
жидівським мукам, а коли прийшли
до мене, я став і сказав щоби ме-
не немучили, що я є американсь-
ким горожаном, що вони зі мною
не мають права в такий нелюдя-
ний спосіб обходитися. Я сказав
щоби мене відставили до амери-
канського конзула.

І ті кати, котрі вже держали
свої звірячі пазурі над моїв го-
ловов, збоялись і дали мені спокій.
Тільки держали цілу добу замк-
неного в бараку і всіляких спосо-
бів добирали, щоби мене випрі-
бовати, чи я є дійсно американ-
ським горожанином.

На другий день всі книжки, які
я мав, забрали від мене і випустили
на волю.

Але яка то воля була! Мене ще
в дома не було, а на постерунку
жандармерія вже знала, хто їде
до села, бо телеграма прийшла,
щоби мене мали все на очі, під
доглядом. Мені наказали, що як
що не маю ніскім до розмови ста-
вати. Жадних часописій читати
і що не смію вийти із хати нігде
без дозволу властій. Приїхав я

так до рідного села, до рідної хати.
Перебув три дні в дома. Чет-
вертого дня рано сів на приспі і
клеплю косу: ладився овес косити,

бачив і що наслухавши
своїх рідних, то би цілу книшку
списати треба.

От тепер я дістав лист від бра-
та, в котрім пише, що прийшло
на село платити пів міліона марок
данини. Від одного морга по чо-
тири тисячі. Деж тих тисяч набра-
ти?

Дорогі земляки! Не опускаймо
рук! Хто лише чує себе Укаїнцем,
без ріжниці гуртуймося разом і
добираємо способу, як з тої нево-
лі визволити своїх братів, бо вони
нешансні тільки на нас надію покла-
дають!

Польська поражка в Генуї.

„Курер Львовський“ з 26. м. м. пи-
ше в кореспонденції з Варшави
отсе: „Білянс генуенської конфе-
ренції загалом убогий, а для Поль-
щі з окрема некорисний, якщо візь-
меться під увагу цілість політичних
подій звязаних посередно чи без-
посередно з конференцією. П. Скірмунт взявся до приготовання
конференції з окремим розмахом:
„Забезпечився“ на півночі й полуд-
ні, тобто у малої антанти й бал-
тійських держав, а відтак поїхав
перед конференцією до Парижа й
Льонду, щоб підготувати ґрунт
для визнання наших східних гра-
ниць.

Ніхто не очідав від генуенської
конференції великих успіхів на по-
лі господарської відбудови Европи,
а головно Росії. Що руйнувалося
основно протягом ряду літ, не мо-
жна відбудувати протягом місяців.
Лекше було знищити Росію, як
відбудувати. Тому Польща привя-
зувала вагу до генуенської конфе-
ренції, бо сподівалася позитивно-
го поладнання при тій нагоді по-
літичних справ. у першій мірі сан-
кції для своїх східних границь.

В тім ріжнилося становище Поль-
щі від Франції, для якої найліпшим
вислідом взагалі здався негативний
вислід, чим і скінчилося.

Господарська відбудова Східної
Європи вимагала безоглядної по-
передньої стабілізації політичних
відносин, тобто визнання рижського
договору, бо годі завести госпо-
дарський лад там, де зі станови-
ща міжнародного — нема полі-

дним“.

Ютів на конференції запрошу-
ючих держав, яка передала її по-
літичній підкомісії, а коли ся під-
комісія зрезигнувала розглядування
своїї справи, ми відіхнули свободно
ї визнали се за „велечезний успіх“
польської дипломатії. Розпочали
акцію в напрямі позитивного виз-
нання наших східних границь —
а вкінці признали за щастє, що
своїї справи не розглядувано.
Таких успіхів можемо бажати тіль-
ки нашим ворогам.

Отже на тлі генуенської конфе-
ренції справа визнання наших гра-
ниць не тільки не посунулася впе-
ред, а навпаки —nota Скірмунта
її забагнила й заострила, бо через
фатальну польську ініціативу
зробила її актуальною до
якогонебудь розглядування.

Як бачимо, тепер зачинають По-
ляки признаватися до поражки в
Генуї, хоч польська преса трубіла
в часі генуенських нарад в один
голос тільки про надзвичайні успі-
хи польської делегації . . .

Людоїдство у Москов- щині.

Славний французький воєнний
кореспондент Павло Еріс пробуває
тепер в Москві, відки прислав телеграму про страшну голоднечу в
Московщині.

Він телеграфує, що в Кремлі,
недалеко офісу Леніна, уладив
большевицький уряд виставу фо-
тографій, а інших доказів тепері-
шнього канібалізму (людоїдства) в
Московщині.

Метою сеї вистави є вказати
Москалям на страшні відносини в
Приволзі, де люди людій їдять з
голоду. На се вказує хочби напись,
яку большевики там умістили,
а яка звучить: „Не сі люди є
канібалами, котрі їдять трупи лю-
дій, але ті є канібалами, котрі не
дають своєї надвишки хліба голо-
дним“.

„Нормальні відносини“ у Сх. Галичині.

На шляху Львів — Бібрка ста-
нули були перед тижнем усі поїз-
ди. Виявилось, що якась „таємна

Послання Архієрейське, митрополит
Андрея в Трасемі, запишеться в серіях
трайдучих поколінь українських позатер-
тими буквами. Митрополит, будучи в Тра-
семі лишив памятку незабутну народови-
т. е. посвятив храм Божий. Се перша
святина посвячена руками Архієрейськими
у Бразилії. Ні одна церков у Брази-
лії не мала сего щастя.

Митрополит Андрій Шептицький при-
були в Трасему зі стації Каноїнс верта-
ючи з кольонії А. Олінто. Переочував-
ши дня 18. мая в Каноїнс у oo. Фран-
цішканів, пустились до Трасему. В доро-
зі вступали до малої кольонії Папан-
дуви, де знова заночувавши у п. Має-
ровського, по відправленій Службі Божій
від'їхали в Трасему. Кілька десяточ кін-
ници з прапорами супроводжали Архієрея
від Папандуви. Архієрееви товаришили
Впр. Отці: о. Маркіян Шкірпан, о. К.
Бжуховський, о. Петро Процьків і о. Іван
Михальчук. Від раня народ напливав до
Трасемської церкви. О год. 1-ї зполудня
вистріли сповістили всім, що Достойний
Гість іде. У гарно аристроеній брамі
ждали на Архієрея брацтва церковні з
о. Рафаїлом ЧСВВ. і школа СС. Служеб-
ниць. Ексцепенцію Митрополита прибра-
мі звитав в імені кольонії Петро Полі-
нарський, в імені дітвори школі Данило
Сидорак. Архієрей подякували щи-
ро і похід рушив до монастиря ОО. Ва-
силіян. За хвилю Архієрей, супроводже-
ний духовенством, торжественно увійшli
в церков, і по молебні, промовили до
народу; подякували за привіт, за молит-
ви під час неволі, лякували за жертви
прислані сиротам, заповіли порядок
Ошіля — процесія провела Архіє-
рея у монастир. Цілу суботу всі священ-
ники слухали св. Сповідей і тиснувесь на-
род. В суботу вечером під час маєвого бо-
гослуження Архієрей мали прегарну нау-
ку о Матері Божій.

В неділю дня 21 мая, о год. 9., Ар-
хієрей зачали Чин посвячення церкви.
Нарід пригладавсь сему прегарному бо-
гослуженню. Старі люди много іх не
бачили сего чина посвячення — не ка-
зати вже про молодих. По чині посвя-
чення церкви — Архієрейська Служба
Божа. Предстоящими священиками коло
Архієрея були: Впр. oo. Маркіян Шкір-
пан і Климентій Бжуховський; дияко-
нували о. Іван Михальчук і о. Рафаїл
Криницький. Капелюном Іх Ексцепенції
були о. Петро Процьків. Архієрейська
Служба Божа скінчилася по першій го-
дині з полудня.

(Далі буде)

Кріава книга

МАТЕРІЯЛИ ДО ПОЛЬСЬКОЇ ІНВАЗІЇ НА
УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ СХІДНОЇ ГАЛИЧИНІ
1918/1919 РОКУ.

(Дальше).

Українське просвітно-економічне товариство „Просвіта“ у Львові, з його 90 філіями і кількома тисячами читальень з початку закрили польські власти опісля отворили щоправда централю у Львові, але зареквірували увесь папір до печатиння просвітних книжок друкарню опечатали, внутрішне уладження львівською понтицили так, що унеможливили функціонування цього товариства, абстрагуючи вже від цього, що велика частина його функціонарів сидить інтернована по різних таборах вже кілька місяців. Заснування навіть так невинної організації як „Горожанський Комітет“ для допомоги жертвам війни бо для Поляків сіллю в очах і в Бережанах заборонили заснувати такий український комітет.

Розпорядком з дня 28. падолиста 1918 налаштувалася військова команда усім банкам обмежити виплату грошей українським особам і українським фінансовим інституціям до місячної суми 4000 корон, для кожної з окрема. Це обмеження зістало вправді дnia 2, мая 1919 знесено, однаке в дійсності існує вони далі, тому, що деякі польські банкові контролери не поважають знесення цього розпорядку.

Щоби Українцям відобрести можність прилюдного протесту, жалоби перед цивілізованим світом на насильства. Поляки, доконувані на українському народі, та, щоби голос розпукі українського населення не передставився до відома загравниці, не позволяють польські власті відбувати зборів, нарад вносити протести, петиції підносити жалоб. Закон про товариства і про право зборів не існує тепер в Галичині для Українців а коли в місті на улиці зійдеся слухайно кількох Українців, то поліція їх сей час розгоняє. Польська держава замкнула надто свої граници і не хоче Українцям видавати наші паспорти на виїзд за границю. Лише за великі гроші і дорогою підкупніства і хабарами можна здобути наші паспорти. Переїздка в країні

УКРАЇНСЬКИЙ СКЛЕП Костя Одрецького В АНТОНІО РЕБОУСАС — ПАРАНА.

Один з найбільших і найстаріших скlepів в цілім муніципію Іраті.

Продаю товари ріжнородні — яких справді хто забажає — фазенда; зелізо; знаряди домашні, кухонні, і усе, що потрібне до ужитку домашнього і рільничого.

НАПИТКИ РІЖНОРОДНІ. — СКУПОВУЮ ГЕРВУ.

На складі: кава, цукор, усі споживчі товари. Каплюхи, стрільні артикули, окраси зі золота як: брошки, перстені, ланцушки до годинників і т. д.

Чого Вам треба — купите і будете вдоволені.

Konstantino Odrecksy.

Antonio Rebouças — Paraná.

УКРАЇНСЬКА ТОРГОВЕЛЬНА СПІЛКА ЛІНІЯ ЕСПЕРАНСА — ПРУДЕНТОПОЛІС

Поручаємо наш ново-створений скlep, в котрім мож набути всого — добре і тане

Маємо всякі матерії, каплюхи, убрани готові, пали парасолі, як також всякого рода залізя.

Продаємо сіль, муку, каву в зернятках і мелену і все, що тільки забажаєте.

Ціни умірковані і продається все танше як у інших торговлях.

Купуємо, герву, мід, віск, масло і прочі продукти кольоніальні.

Памятайте, що вже раз треба поняти сей великий клич: „СВІЙ ДО СВОГО!“

З глибоким поважанням

Семчишин — Опушкевич & Спілка

Українці, котрі суть на лістах військових, а раді-би себе звільнити від війска повинні заздалегідь виробити звільнене. Час на се виходить до 15. листопада. З тими рекордентами удавайтесь до п. В. Лопатюка Сей чоловік вже много увільнив, то і тепер увільнить. Представте свої причини, та не відкладайте. Ідіть до Українця бо нині клич: „Свій до свого з всіми потребами!“

В. Кун і Син.

Іліранга — Гважувіра — Парана

Поручаю мій скlep при фабриці кан. Флінготих, купую великий пропуск краєви, продаж гуртовна і детайлічна.

W. Kuhn & Filho,

Guaínira

Paraná

ПЕРША І НАЙСТАРІША ТОРГОВЛЯ В АНТОНІО ОЛІНТО

Теодора Шнира

Посідає на складі все, що входить в т. з. Seccos e Molhados а іменно: ріжнородні якості полотна, фазенти і армаріньос, хустки, коці, каплюхи, каземіри, готові убрани, начиня кухонні, рільничі знаряди, всілякі обува так для мушин як для женин, ріжні річи з римарських і ковалських виробів. Має також все на складі найліпшої марки, муку, каву, цукор, сіль, перець, нафту, сірники і преріжна всячина.

Ріжні напитки, почавши від таної, але міцної мов оковита, горівки, а скінчивши на дорогих винах.

— Ціни як найдешевші. Українці з А. Олінто памятайте на

клич: „Свій до свого!“ Тому не оминайте свого котрій нераз з

Вами ділив добре і зле і не в однім помагав.

Др. Мирослав Шеліговский

ЛІКАР І ОПЕРАТОР

CURITYVA

Rua S. Francisco № 25

Бувший асистент клінік європейських.

Лічить після найновішої системи. Виконує всякі операції хірургічні.

Посторонніх слабих приймає на ліченю і побут у своїй клініці. Лічить лучами Roentgeva. Посідає власну ліабораторію до оглядин хемічних і мікроскопових, та всяких інших оглядін крові в слабостях внутренніх.

Порада устно і лісовно. — Мож розмовитись по українськи.

НАЙБІЛЬШИЙ СКЛЕП ВАСИЛЯ ВОЙТОВИЧА

у Прудентополі

Містить усікай найпотрібніші знаряддя господарські — рільничі, як також ріжного роду матерії, від найтавших до найдорожчих: касеміри, чисто вовняні пали, готові убрани, коці, полотна, хустки, стяжки, каплюхи соломяні нитки до шиття, вишивання і ручних робіт, зимові шалі, перфуми, перфумоване мило, скло, начиня кухонне, зелізо, машини до шиття, порох, шріт, фугети, славна паста «Фаворіта», шунцівки, книжки, та прибори шкільні.

Напитки країві і заграницні.

На складі завідги: хміль, олій до ф. р., сів'ячки стеаринові, а подбетатком муки найліпших марок, соли меленої, грубої і нефільтрованої.

СКЛЕП НИКИТИ ДОНЯКА в місті Іраті

є знаний усім, так в Іраті як і з подальших околиць із свого величного склепу, який отворив ще в р. 1908 у великій мурованій домі враз з притулом для подорожуючих до Прудентополі і звідтам до Іраті. Кожий, хто заїде у його дім, знайде вигідну обслугу, як також зможе набути у склепі усе, що йому потрібне до ужитку домашнього і рільничого.

Купую герву-мате і інші відутка хліборобські.

В разі потреби винаймається власна фіра до Прудентополі і колонії Іраті.

Федір Шнейдер

— в Портон —

подає до відома пп. Кольоністів, до його

ФАБРИКА ОЛІЮ

купує насінє лену і конопель. як також прядиво льняне і конопельне. Одно кільо насіння є лену платить по 400 реєсів; насінє конопель по 500 реєсів. Прядиво чисте 1 кільо 18300 і більше.

Пишть:

Theodor Schneider

Portão

Paraná

Або через посередництво Григорія Тадри — Портон.

тесті, історія про товариства і про право зборів не існує тепер в Галичині для Українців а коли в місті на улиці зійдеся службайно кількох Українців, то поліція їх сейчас розгоняє. Польська держава замкнула надто свої граници і не хоче Українцям видавати паспортів на виїзд за границю. Лаше за великі гроші і дорогою підкупства і хабарами можна здобути паспорт. Переписка в краю і до заграниці утруднена; всі листи, письма посилені підлягають строгій цензурі. А про особисту свободу, як вона виглядає під польською владою, згадали ми вже вище, Тисячі вбийств, рабунки, інтернування, конфінування і т. п. отсе образ «особистої свободи» на окупованій Польщею української території Галичини.

VI. ПРИНЕВОЛЮВАННЯ ДО ПРИСЯГИ НА ВІРНІСТЬ

На цілому українському просторі, занятім Поляками, польські власти українських урядників або поконфінували, (декілька і повинували), або щонайменше поусували з посад, замикаючи їм платню і відбираючи всякі середники до життя. В іх місце понастановлювали Поляків. Лише там, де їм власних сил не стало, полишають на підрядних становищах Українців, але їх приневолюють складати присягу вірності польській державі і польському народові! Спершу жадали Поляки лише зложение обіту на совісне сповідання обовязків для добра цілого населення та незабаром зажадали формальної присяги не лише на вірність польській державі і народові, але й на обовязок працювати для польського піароду і в його користь. Це присяги жадали польські власти не лише від урядників державних, автономічних і приватних інституцій, але навіть від адвокатів!

(Далі буде.)

НАЙЛУЧШЕ ПІВО ВИРОБЛЯЄ *Cervejaria „Cruzeiro“*

Подається до відома, що купується також ячмінь.

Curityba — Paraná c. p. 180

нитки до шитя, вишивані з білого біт, зимові шапі, парфуми, начине кухонне, залізо, машини до шитя, порох, шріт, фугети, славна паста «фаворіта», шиурівки, книжки, та прибори школині.

Напитки країні і заграниці.

На складі завсідди: хміль, олій до ф. р. сувічки стеаринові, а подостатком мукі найліпших марок, соли меленої, грубої і рефінованої столової, нафта, тютюн, реч, цукор, фарши кукурузяна і мандельова, фасоля, кава палена і зернятами, чай з Індії. Скуповую на більшу скалу герву і інші продукта кольонійні.

Wasilio Waitovycz

Prudentopolis Paraná

ВЕВАМ АС СЕРВЕЯС

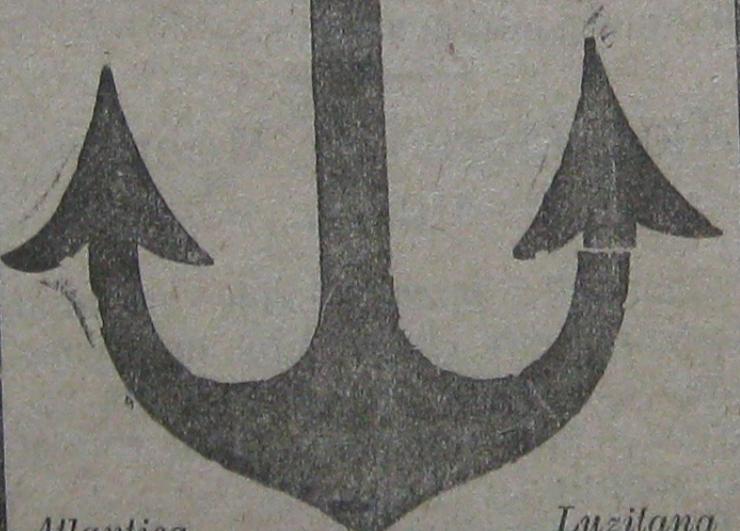
da

ATLANTICA

CAIXA
POSTAL
246.

TELE-
PHONE
454.

MARCA REGISTR

Atlantica

Luzilana

Curitibana — Porter

ВЖЕ ПРОБУВАЛИСТЬ ПРОДУКТА ПИВОВАРНІ АТЛАНТИКИ Т. А. (ул. Ігвассу — Куритиба)???

ПІВО

ЯСНІ: Атлантика, Люзітія, Гамбурго, Куритиба, Паранаенсес; ТЕМНІ: Мюнхен, Кульмбах, Демократа, Портр.

НАПИТКИ:

Атлантика, Більц, Вода Столова, Женжібр, ГАЗОЗИ: з Цитрини, Абакапі, Малини, Помаранч, Содова вода.

Панове Хлібороби! Купуємо кожду скількість ячменю і платимо найлучші ціни! Роздаємо також насінє ячменю за контрактом і продаємо вибране насінє ячменю.

Сукі дріжджі Атлантики є найлучші і економічні.

Одинокий склад нашої пивоварні у Прудентополі в домі п. М. Козловского.

усе, що йому потрібне до життя машиного і рільничого.

Купую герву-мате і інші інодутка хліборобські.

В разі потреби винаймається фіра до Прудентополя і колонії Траті.

Пишіть:
Theodor Schneider
Paraná
Portão

Або через посередництво Григорія Тадри — Портон.

УКРАЇНСЬКА ТОРГОВЕЛЬНА СПІЛКА ОДРЕЦЬКИЙ — КОЗАКЕВІЧ

ІРАТИ — ПАРАНА

ПОРУЧАЄМО усім Українцям в Іраті і подальших околиць товари нашого склопу, який є завсідди заосмотрений в ріжнородні фазенди, Seccos e Molhados, залізя, начине кухонне і прочі знаряди рільничі.

Скуповуємо герву, віск, мід, і інші продукта кольоніяльні.

Випродаж гуртовна і детайлічна.

Для пп. Каросників кукурузи і січки не брак!

ODRECKYI & KOZAKEVYCZ
Iraty — Адреса телеграфічна „Козак“ — Paraná

Однока українська фабрика цукорків ІВАНА КУТНОГО

CURITYBA — MARTINS AFFONSO № 6.

Виробляє ріжнородні цукорки ріжного смаку і зовнішньої форми.

Досі у Парані не було української фабрики цукорків а коли она існує від двох місяців спішіть з замовленнями. По цукорки пішить і голосітіся до ІВАНА КУТНОГО в Куритибі.

CASA „DNISTER“

НАЙБІЛЬШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ СКЛЕП В УНІЙОВ ДА ВІКТОРІЯ,

ІВАНА КУЧМИ

Маємо на складі ріжнородні товари, як: фазенда, армаріньо — начине, кухонне, напитки країні і заграниці, залізо і всякі продукта споживчі.

Також виконуємо кравецьку роботу після замовлення.

ЦІНИ НАЙПРИСТУПНІЙШІ.

Українці! Попирайте завсідди лиш своїх!

CASA „DNISTER“^{co}

de João Kutchma

Rua Visconde e Nacar — União da Victoria — Paraná

Печатня оо. Василіян в Прудентополі